

Finsko

Úlovky

z medvědího krytu

Pozorovat a vyfotit medvědy ve volné přírodě bylo už dlouhou dobu mým snem. Jak to ale udělat? Možnosti jsou u nás omezené, a pokud vůbec jsou, mohou být nebezpečné. Medvěd je nevyzpytatelné zvíře a přiblížit se k němu je téměř nemožné nebo vysoce rizikové. Daleký sever mi ale nabídl odpověď...

Text a foto: **Jiří Soral**

Ve Finsku, v provincii Kainuu, existují unikátní místa, kde můžete divoké medvědy pozorovat a fotografovat z bezpečí krytů a téměř z bezprostřední blízkosti. A taky možná lišky, vlky, rosomáky a spoustu ptactva. Prostě všechno, co v tamní přírodě žije. Nejjednodušší cesta do medvědího království je letecky přes Helsinky do Oulu, odkud pak pokračujeme ještě multivanem tři hodiny k východní hranici Finska. Jen co opustíme Oulu, pohltí nás barevná směs nekonečných smíšených lesů, které občas protínají plochy křišťálově čistých jezer. Jako v celé Skandinávii i tady, ve Finsku, se jezdí omezenou rychlostí 70–90 km/h. Hlavně kvůli zvířatům. Značky se symbolem losa nás provázejí celou cestu. A abychom uvěřili, že tady nejsou pro legraci, skutečně v jednu chvíli náš řidič prudce brzdí a na silnici před nás vybíhají z lesa dva statní losi. Jsou skoro větší než naše auto.

Už večer za tmy vjíždíme do medvědího centra. Tvoří ho dvě velké dřevěné budovy. V jedné jsme všichni ubytováni, ve druhé je recepce a společná jídelna. Několik kroků od lodge je nádherné jezero se dvěma moly a chatkou. Na jezerní hladině se zrcadlí vycházející slunce a okolní krajina hraje podzimními barvami. V pěší vzdálenosti od lodge je také dřevěná pozorovatelná, kryt a lesní krmítko, na které se sbíhají a slétávají zvířata a ptáci z celého lesa. Je to malá ochutnávka a trénink před tím, než půjdeme do divočiny pozorovat a fotit medvědy.

Den v krytu

Po snídani dostáváme instrukce, jak probíhá běžný den v medvědímu centru. Od rána do dvou odpoledne máme svůj individuální program. Můžeme pozorovat zvířata na krmítku, chodit

Jiří Soral

Fascinace severskou přírodou mě zavedla do finské tajgy na severní polární kruh. Na podzim je zdejší krajina lesů a jezer plná barev. Příroda se připravuje na dlouhou tuhou zimu. Zvířata se toulají po lesích a vřesovištích a vytrvale se do zásoby krmí. Téměř neobydlená krajina poskytuje útočiště mnoha ptákům a savcům, z nichž tady jednoznačně kralují místní medvědi.

Medvědí samec v Kainuu

Medvědí centrum
v podzimní finské tajze

Pozorovací
kryty

V krytech se zůstává přes noc,
zařízení je velmi spartánské

Medvědí oblast

- Oblast kolem Kainuu je unikátní krásou, malebností přírody a také velkým výskytem medvědů. Žije tu údajně přes třicet jedinců.
- Medvědí království tvoří několik malých jezer s vřesovišti obklopenými severským smíšeným lesem. Přístupy k jezírkům, kde jsou umístěny maskované kryty, jsou propojeny dřevěnými chodníčky. To celé je vzdálené asi kilometr od hlavní lodže.
- Výhledy z krytů jsou famózní, člověk má 100% jistotu, že zvířata uvidí, a to poměrně zblízka.

a pohybovat se volně po okolí. Přestože jsme ve volné přírodě s divokými medvědy, neplatí tady pro volný pohyb žádná zásadní omezení. Jen nesmíme přes den chodit do oblasti vřesovišť a jezer s kryty, kde mají medvědi své stezky. Také musíme dávat pozor, abychom se nedostali do hraničního pásma, neboť finsko-ruská hranice je odsud asi pět set metrů vzdušnou čarou. Jednou se nám to téměř podaří, ale závora na cestě a cedule se zákazem vstupu nás okamžitě vracejí zpět na základnu.

Ve dvě po poledni se scházíme v jídelně na vydatnou „obědo-večeři“ před tím, než odejdeme do krytů. Poté dostáváme batůžky s jídlem a pitím, protože v krytech budeme přes noc až do snídaně, a také instrukce, jak se cestou ke krytům a v nich chovat. Cesta ke krytům je asi jeden kilometr dlouhá a vede

vřesovišti po dřevěných chodníčkách. Jdeme potichu, dáváme si jen znamení nebo šeptáme. Už teď a tady máme téměř jistotu, že se medvěd objeví. Napadnout by nás neměl, místní medvědi jsou většinou plaší a na přítomnost krytů i lidí trochu zvyklí. Naše očekávání se vzápětí naplňuje, a už když se blížíme k našemu krytu, se u jezera před ním prochází první medvěd. Než stačím sundat foťák, prchá do lesa.

Zamykáme se do krytu, odted' až do rána ho nesmíme opustit, dokonce i potřebu musíme zvládnout uvnitř. Čurá se do PET láhve a to druhé se nedoporučuje dělat, ale ve stavu nejvyšší nouze se to dá zvládnout do kbelíku s plastovým pytle. V krytu jsou úzká pozorovací okénka a také rukávy na prostrčení fototechniky. Spíme ve spacáku na úzkých palandách, celé je to minimalisticky zařízené. V tuto roční dobu se také musíme přiblížit, přece jen teploty venku už klesají k nule a my budeme sedět nebo ležet do rána v krytu bez pohybu.

Medvědi a rosomáci na scéně

Úzkým pozorovacím okénkem máme před sebou výhled na malé jezero, obklopené vřesovištěm a za jezerem lemované smíšeným lesem, jemuž vévodí smrky, borovice, duby a břízy. Pestrá směs podzimních barev. Do toho se co chvíli z lesa vynoří medvěd, jednotlivec, někdy i medvědí rodinka. V oblasti jsou totiž i tři medvědice s různě odrostlými mláďaty. Je to nádherná podívaná. Medvědi nám defilují před objektivy, mláďata skotačí v trávě. Myslím, že vnímají, že je pozorujeme, ale neutečou, a tak máme unikátní možnost je pozorovat a fotit na několik málo metrů. Obrázky medvědů

Medvědí omladina
před námi dováděla v trávě

Kromě medvědů jsou místní lesy
plné i jiných tvorů, třeba veverek

Medvědi často slídí kolem
vrchovištních jezírek

Sýkorka parukářka, jeden z mnoha
zpěvných ptáků finské tajgy

posazených v barevné severské přírodě pak vypadají nádherně. Je to dojemné a vzrušující.

Nedaleko od našeho krytu je osamělá borovice, u níž se jeden statný samec zvedá na zadní, olizuje kůru a mízu, pózuje a kouká přímo na nás, až se mi to zdá neuvěřitelné, že není cvičený. Po chvíli nás „navštěvuje“ i rosomák, malá severská šelma. Přesto, že se o něm traduje, že je neustále v pohybu a chvíli neposedí, u nás několik minut sedí na nedaleké skále, rozhlíží se, a tím nám umožní si ho patřičně prohlédnout a vyfotografovat. Když usoudí, že už máme dost, tak ještě předvede, jak vyšplhá na nedaleký strom.

Počasí nám přeje. Slunce zalévá krajinu zlatavým nízkým večerním světlem. Přírodní představení nekončí, medvědi se stále toulají krajinou a přicházejí k nám. Obrisy jejich těl chytají zlatavé kontury. Večer tady přichází poměrně brzy, kolem půl sedmé se rychle šepí a po sedmé hodině už se krajina ponoří do tmy. Scenerie dostává mystickou atmosféru. Slyšíme medvědy, jejich bručení, kroky v podmáčené trávě. Rozeznáváme jejich siluety v tmavém lese u jezera. Od tlamy se jim line pára. Je to neskutečné. Krásné. Dobrodružné. Vzrušující. Přesto, že sem jako lidé vlastně nepatříme, jsme uprostřed toho všeho. Nádherný okamžik a pocit. Jsem šťastný, že je něco takového možné a že tady můžu být.

PODÍVEJTE SE ON-LINE

Jiří Soural

Video doplňující reportáž

V tajze pomalu začíná nový den

Příroda bariéry nedělá...
Fotořafování na fínsko-ruské hranici.

Medvědí rodinka v Kainuu

Chcete fotit divoké medvědy?

- **Ve Finsku je medvědí center několik.** My byli v oblasti Kainuu u fínsko-ruských hranic. Více na www.bearcentre.fi
- Můžete jet individuálně, po vlastní ose, ale doporučuji jet s malou skupinou, kterou vede **profesionální wildlife fotograf**. Ten vám předá instrukce, jak se při pozorování v krytu chovat, jak si medvědy nejlépe vyfotit a spoustu dalších užitečných rad. A samozřejmě má ubytování a pronájem krytů nasmulované za výhodnější ceny, než jsou běžně dostupné na internetu.
- Byt se **medvědi pohybují velmi blízko**, doporučuji vzít si s sebou zrcadlovku nebo bezzrcadlovku a teleobjektiv (alespoň 300mm nebo zoom 200–500mm).
- **Technik focení je několik**, obecně lze doporučit fotit na nízké clony, rychlost závěrky 1/500–1/1000 sekundy, aby zvíře na fotce bylo dostatečně ostré a pozadí za ním hezky rozostřené.
- **Nejlepším obdobím je konec září**, kdy je ve Finsku barevný podzim a na vřesovištích už nejsou žádní komáři. Na druhou stranu je nutné teplé oblečení, v krytech už je přece jen v tuto dobu zima.

Noc v krytu a malebné ráno

Podzimní noc v krytu je nekonečně dlouhá, vždyť o půl osmé je už venku černočerná tma, takže nám nezbyvá než odpočívat a spát. Usínání provázejí zvuky lesa, venkovní kroky, skřeky, bručení, funění a podobně. Nebýt v krytu, asi bych se bál. Takhle je to však v pohodě a tvoří to příjemný kolorit našeho pobytu v severské divočině. V krytu je zima, ale únava z přemíry zážitků, vyplaveného adrenalinu a čerstvého vzduchu mě brzy přemáhá a propadám se do hlubokého spánku. Probouzí mě až první ranní světlo pronikající úzkými okénky dovnitř. Vykouknou ven, kde se pomalu rozednívá a po obloze plují tmavě modré ranní mraky se srpkem měsíce. Celá scéna se zrcadlí v jezeře před námi. Neodolám, lezu z vyhrátého spacáku a vyfotím to. Hezké ráno!

Ještě asi hodinu po rozbřesku pozorujeme krajinu, ale nic, nikde ani stopa. Medvědi už sem ráno zkrátka nechodí. Kolem půl osmé pak vidíme první pozorovatele vracející se z krytu do lodge a je jasné, že pro dnešek je konec, a opouštíme náš kryt také. Na snídani si poté plní dojmů sdílíme své úžasné zážitky a už teď se těšíme na další odpoledne a noci pozorování v krytu. Vystřídáme se na jiných místech, a tak máme možnost pozorovat i jiná zvířata v jiné krajině. Pokud máte rádi pobyt v přírodě, špetku dobrodružství v srdci a divoká zvířata, pak vám mohu takovou výpravu do Finska za medvědy vřele doporučit. ●